

Jak sprawdzać, czy tekst jest prosty?

dr hab. Tomasz Piekot Pracownia Prostej Polszczyzny | Uniwersytet Wrocławski

PROSTO i KROPKA

Wiem

- Wiedza o standardzie prostego języka.

Piszę

- Umiejętność upraszczania starego tekstu.
- Umiejętność redagowania nowego tekstu.

Analizuję

- Umiejętność analizy trudności tekstu.

Szkolę

- Umiejętność przekazywania autorom informacji zwrotnej.
- Umiejętność uczenia upraszczania.

Badam

- Umiejętność prowadzenia audytów prostego języka.

Mam narzędzia

- Używanie narzędzi lingwistycznych.

Mam klasę

- Świadomość normatywna i znajomość aktualnych norm.
- Znajomość kulturowych zasad grzeczności.
- Umiejętność zmiany stylów (wysoki ↔ niski).

1. Nie wszystkie metody oceny tekstu są liderowi potrzebne.
2. Lider potrzebuje tylko takich metod, które pomogą mu skutecznie:
 - a) upraszczać teksty,
 - b) szkolić autorów,
 - c) monitorować język organizacji.
3. Metody nie mogą być skomplikowane i kosztowne.

**METODY
OCENY
TEKSTU**

1

Analityczne

- – badamy wewnętrzne cechy tekstu (np. długość zdania)

2

Psychologiczne

- – badamy myśli, wypowiedzi lub działania ludzi
(np. test wiedzy, test A/B)

WZORY NA TRUDNOŚĆ TEKSTU

$$FRES = 206,835 - 1,015 \left(\frac{\text{liczba słów}}{\text{liczba zdań}} \right) - 84,6 \left(\frac{\text{liczba sylab}}{\text{liczba słów}} \right)$$

Wzór Rudolfa Flescha (edukacyjny: 0 – tekst akademicki, 100 – tekst zrozumiały w 4. klasie)

$$FOG = 0,4 * \left[\frac{\text{liczba słów}}{\text{liczba zdań}} + 100 \left(\frac{\text{liczba słów długich}}{\text{liczba słów}} \right) \right]$$

Wzór FOG Roberta Gunninga (liczba lat edukacji: 1 – początek SP | 8 – koniec SP | 12 – matura | 17 – mgr)

$$SMOG = 1,0430 \sqrt{\text{liczba słów trudnych} * \frac{30}{\text{liczba zdań}}} + 3,1291$$

Wzór SMOG (liczba lat edukacji od 4. klasy)

Zarzuty

1. Wzory analizują niewiele cech języka.
2. Nie uwzględniają kontekstu, aspektu kognitywnego i różnic w systemach edukacji.
3. Pokazują wyłącznie, jak z tekstem poradzą sobie uczniowie, a nie dorośli.
4. Różne aplikacje różnie wyliczają te same wzory.
5. Można nimi badać tylko typowe teksty (ciągłe) i duże próbki (pow. 100 wyrazów)
6. Nie są dostosowane do polszczyzny (fleksja)
7. Składowe wzory są od siebie zależne.
8. Łatwo nimi manipulować.

$$T = \frac{\sqrt{T_s^2 + T_w^2}}{2}$$

Pierwszy polski wzór: Walerego Pisarka (nieedukacyjny)

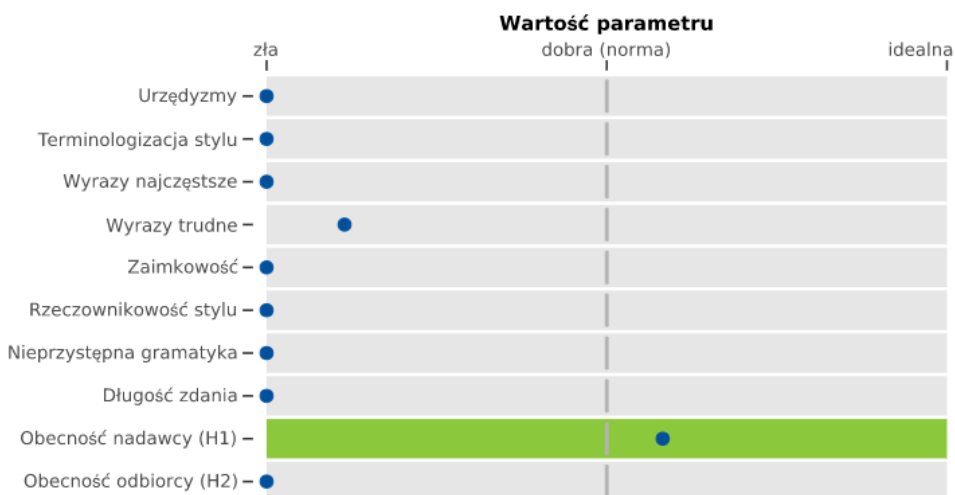
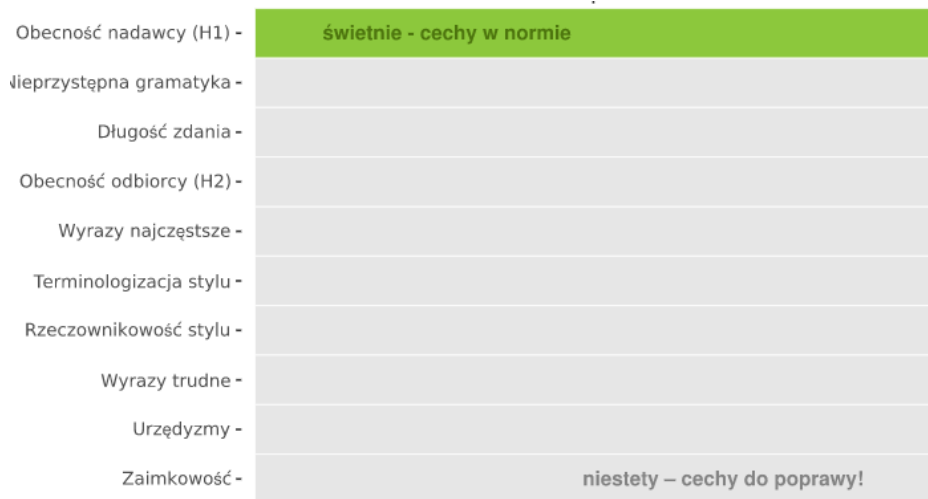
Tabela 5.1. Rozpatrywane zmienne objaśniające.

L.p.	Zmienna objaśniająca	Oznaczenie skrótowe
1.	średnia długość zdania (w słowach)	ASL
2.	frakcja słów > 3-sylabowych	PHW
3.	frakcja rzeczowników	PSUBST
4.	frakcja rzeczowników > 3-sylabowych	PHSUBST
5.	frakcja czasowników	PVERB
6.	frakcja czasowników > 3-sylabowych	PHVERB
7.	frakcja przymiotników	PADJ
8.	frakcja przymiotników > 3-sylabowych	PHADJ
9.	stosunek liczby rzeczowników do liczby czasowników	SVERB
10.	średnia długość akapitu w słowach	APL
11.	średnia długość słowa (w sylabach)	AWL
12.	średnia długość łańcucha dopełniaczowego	AGEN
13.	frakcja czasowników w formie bezosobowej	PIMPERS
14.	frakcja gerundiów	PGER
15.	frakcja rzeczowników zakończonych na „ość”	POSC
16.	frakcja słów > 3-sylabowych spoza listy Imiółczyka	PHIM
17.	frakcja dopełniaczy	PGEN
18.	frakcja imiesłówów	PPART
19.	frakcja słów „nie”	PNEG
20.	frakcja słów z prefiksem „nie”	PPNEG
21–34.	frakcja słów > 3-sylabowych spoza listy Imiółczyka i spoza $n\%$ najczęstszych słów w Narodowym Korpusie Języka Polskiego ($n = 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 20, 30$)	PHIM n

$$\begin{aligned}
 \text{KLASA} \approx & 4 + 0,137 \times \text{ASL}^* + 0,1409 \times \text{PHW}^* + 0,1343 \times \text{PSUBST}^* \\
 & + 0,1263 \times \text{PHSUBST}^* - 0,1342 \times \text{PVERB}^* + 0,04314 \times \text{PHVERB}^* \\
 & + 0,123 \times \text{PADJ}^* + 0,1369 \times \text{PHADJ}^* + 0,1535 \times \text{SVERB}^* \\
 & + 0,1008 \times \text{APL}^* + 0,1783 \times \text{AWL}^* + 0,06545 \times \text{AGEN}^* \\
 & - 0,01467 \times \text{PIMPERS}^* + 0,05861 \times \text{PGER}^* + 0,07234 \times \text{POSC}^* \\
 & + 0,1443 \times \text{PHIM}^* + 0,1282 \times \text{PGEN}^* + 0,1348 \times \text{PPART}^* \\
 & - 0,06845 \times \text{PNEG}^* + 0,05491 \times \text{PPNEG}^*.
 \end{aligned}
 \tag{5.15}$$

Wzór Jasnopisu (Jasnopis sp. z o.o.)

1. Wzór pseudoedukacyjny; klasy 1-7
2. Analiza komputerowa 35 tekstów, a w nich – 34 parametrów.
3. Trudność tekstów ustalają wcześniej eksperci i zwykli badani (duża grupa).
4. Aplikacja pokazuje w tekście: za długie zdania, trudne słowa, zdania trudniejsze od zdań sąsiadujących.
5. Aplikacja podpowiada automatycznie prostsze synonimy niektórych trudnych słów.

Plain Language Indeks (Logios sp. z o.o.)

1. Wzór nieedukacyjny (0-100% prostego języka)
2. Analiza korpusu KINGNET (4000 tekstów eksperckich z internetu)
3. 10 cech stylu, które najbardziej różnicują dobre i złe style (ocena zdań – słów – relacji).
4. Każda cecha w normie to +10%. Dodatkowe punkty za odległość od normy.
5. Indeks PLI dostępny bezpłatnie w aplikacji Logios do zabawy (bez danych o spełnionych normach)

Przykład (mejl z zadania domowego)

Szanowni Państwo,

W związku z szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie ceny za wykonanie usługi dotyczącej uporządkowania i opisania ok. 200 metrów bieżących dokumentacji dotyczącej projektów realizowanych w ramach działania 4.5 PO IG, zgodnie z załączonym Opiszem Przedmiotu Zamówienia.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ceny za ww. usługę do dnia **11 sierpnia 2020 r.**

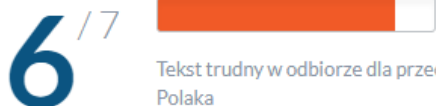
Niniejsze zapytanie stanowi jedynie rozpoznanie rynku i nie jest zaproszeniem do składania ofert i negocjacji w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (*t. j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1843*) ani też nie stanowi oferty w myśl art. 66 Kodeksu Cywilnego.

W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt.

Z poważaniem,

STATYSTYKI

Klasa trudności tekstu:

[rozwiń «](#)

LEGENDA

- Aa** Fragment wyraźnie trudniejszy od reszty tekstu
- Aa** Fragment trudniejszy od reszty tekstu
- Aa** Bardzo długie zdanie
- Aa** Trudne słowo wymagające zmiany

DANE

Tekst po analizie

W związku z szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie ceny za wykonanie usługi dotyczącej uporządkowania i opisanie ok. 200 metrów bieżących dokumentacji dotyczącej projektów realizowanych w ramach działania 4.5 PO IG, zgodnie z załączonym Opiszem Przedmiotu Zamówienia.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ceny za ww. usługę do dnia 11 sierpnia 2020 r.

Niniejsze zapytanie stanowi jedynie rozpoznanie rynku i nie jest zaproszeniem do składania ofert i negocjacji w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1843) ani też nie stanowi oferty w myśl art. 66 Kodeksu Cywilnego.

W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt.

Wskaźniki mglistości:

FOG: Formy hasłowe: **11,04**

FOG: Formy tekstowe: **14,25**

FOG: Rzadkie hasłowe: **7,47**

Indeks Pisarka:

L-Pisarek: Formy hasłowe: **9,61**

L-Pisarek: Formy tekstowe: **12,22**

L-Pisarek: Rzadkie hasłowe: **6,67**

NL-Pisarek: Formy hasłowe: **9,58**

NL-Pisarek: Formy tekstowe: **11,9**

NL-Pisarek: Rzadkie hasłowe: **8,5**

Tekst w liczbach:

Liczba akapitów: **4**

Liczba zdań: **6**

Liczba słów: **112**

Liczba słów trudnych: **0**

Średnie długości jednostek tekstu:

Średnia długość słowa [sylaby]: **2,12**

Średnia długość zdania [słowa]: **19**

Średnia długość akapitu [słowa]: **26**

Tekst w procentach:

Procent słów trudnych: **0%**

Procent rzeczowników: **46%**

Procent rzeczowników trudnych: **8%**

Procent czasowników: **6%**

Procent czasowników trudnych: **0%**

Procent przymiotników: **9%**

Procent przymiotników trudnych: **1%**

Inne:

Stosunek rzeczowników do czasowników: **7,83**

Diagnoza tekstu

Charakterystyka tekstu

Typ: mejl

Gatunek: urzędowy

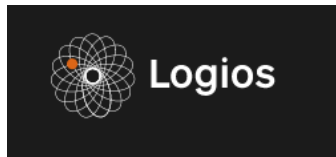
Indeks prostego języka ⓘ

Indeks prostego języka wynosi **12%**. Żle!

Indeks FOG ⓘ

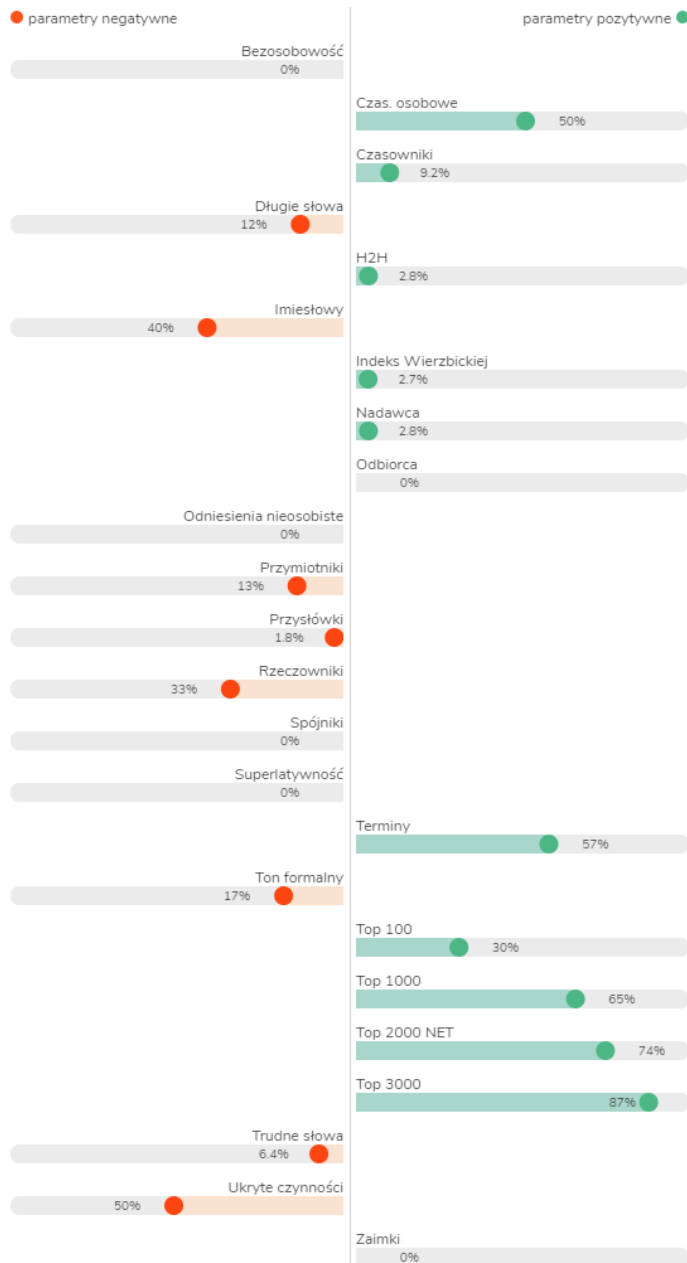
<https://dozabawy.logios.dev/>

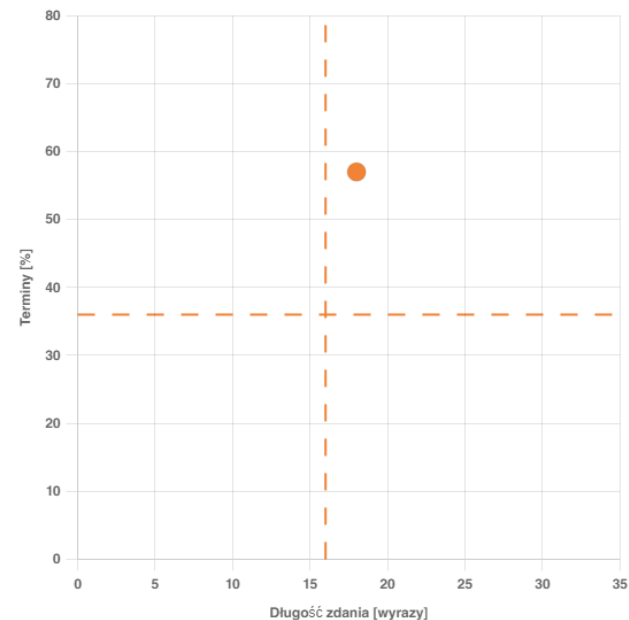
Twój tekst w procentach

Zmień

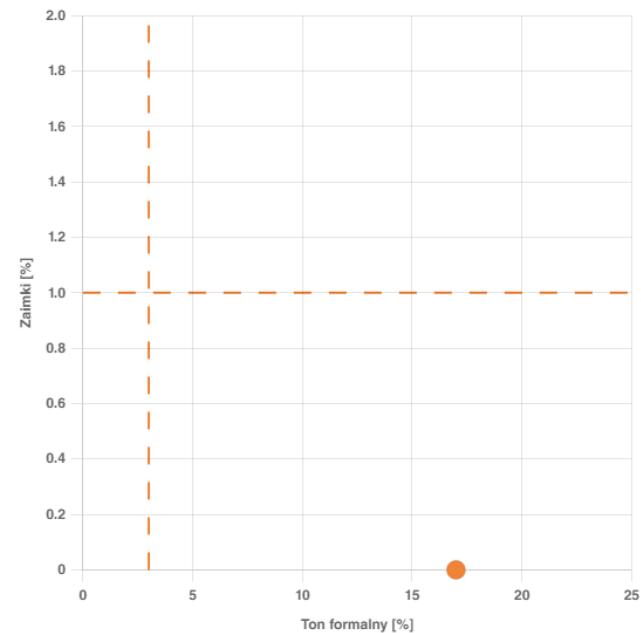
Spójrz na wykres. Zebraliśmy na nim wszystkie parametry wyrażone odsetkiem. Pozostałe parametry oglądaj na [mapach](#).

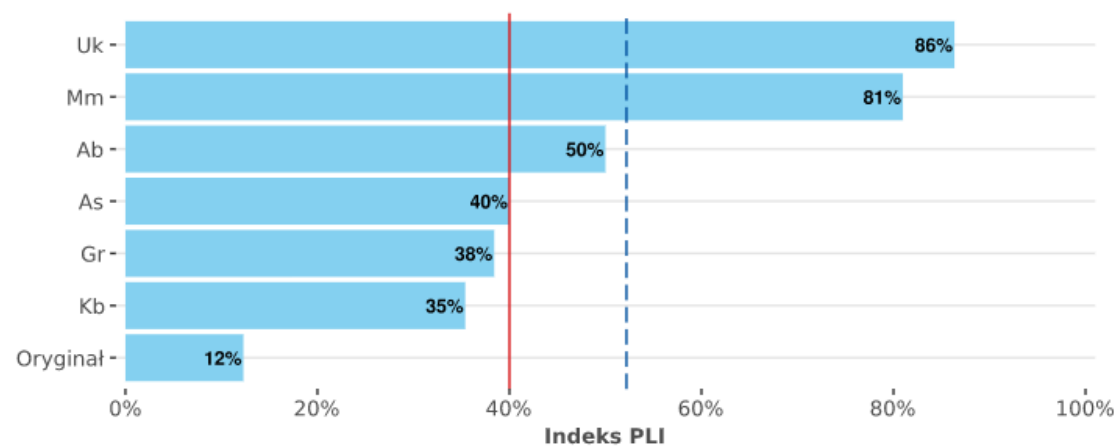
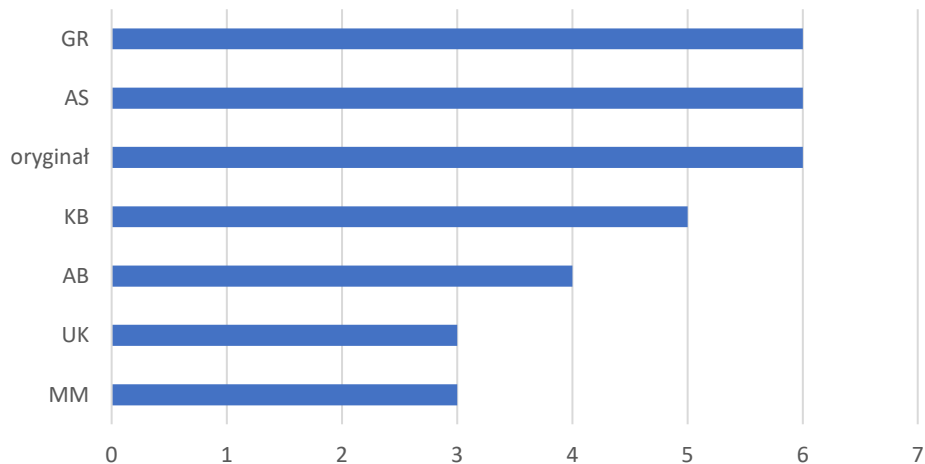
Zdania a temat

Formalność

Klasa Jasnopisu

	Mm	Uk	Ab	As	Gr	Kb	Oryginał
Obecność nadawcy (H1) -	świetnie - cechy w normie						
Obecność odbiorcy (H2) -							
Rzeczownikowość stylu -							
Zaimkowość -							
Długość zdania -							
Wyrazy trudne -							
Nieprzystępna gramatyka -							
Terminologizacja stylu -							
Urzędzmy -							
Wyrazy najczęstsze -	niestety – cechy do poprawy!						

TESTY Z UŻYTKOWNIKAMI

Szanowni Państwo,

W związku z szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia,

zwracam się z uprzejmą [] o przedstawienie ceny za [] usługi dotyczącej uporządkowania i [] ok. 200 metrów bieżących [] dotyczącej projektów realizowanych w [] działania 4.5 PO IG, zgodnie z [] Opiszem Przedmiotu Zamówienia.

Uprzejmie [] o przedstawienie ceny za [] usługę do dnia **11 sierpnia 2020 r.**

[] zapytanie stanowi jedynie rozpoznanie [] i nie jest zaproszeniem [] składania ofert i negocjacji [] też nie stanowi oferty.

[] razie pytań lub wątpliwości [] o kontakt.

Z poważaniem,

Test luk (cloze)

1. Zostaw 2-3 zdania wstępu bez luk.
2. Z reszty tekstu usuń co 5 słowo.
3. Poproś użytkowników o uzupełnienie luk tylko 1 słowem.
4. Zlicz powtarzające się wyrazy.
Nie akceptuj synonimów.
5. Interpretacja wyników:
źle 0%-40%-60%-100% dobrze

Szanowni Państwo,

W związku z szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie ceny za wykonanie usługi dotyczącej uporządkowania i opisanie ok. 200 metrów bieżących dokumentacji dotyczącej projektów realizowanych w ramach działania 4.5 PO IG, zgodnie z załączonym Opiszem Przedmiotu Zamówienia.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ceny za ww. usługę do dnia **11 sierpnia 2020 r.**

Niniejsze zapytanie stanowi jedynie rozpoznanie rynku i nie jest zaproszeniem do składania ofert i negocjacji ani też nie stanowi oferty.

W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt.

Z poważaniem,

Test luk (cloze)

1. Zostaw 2-3 zdania wstępu bez luk.
2. Z reszty tekstu usuń co 5 słowo.
3. Poproś użytkowników o uzupełnienie luk tylko 1 słowem.
4. Zlicz powtarzające się wyrazy.
Nie akceptuj synonimów.
5. Interpretacja wyników:
źle 0%-40%-60%-100% dobrze

Uproszczenie wniosku o wydanie dowodu osobistego

Urząd
W

WNIOSEK
o wydanie dowodu osobistego

Adnocławce urzędowe

Numer zameldowania
Data złożenia wniosku
Podpis i pieczęć osoby przyjmującej wniosek

UWAGA: Pola w rubrykach należy wypełniać czytelnie, piśmem drukowanym, wielkimi literami.

1. Nazwisko 1 czcion
2. Nazwisko 2 czcion
3. Imię (jedenaz)

4. Imię (drugie)

5. Nazwisko rodowe

Imiona rodziców:
6. Imię ojca

7. Imię matki

8. Nazwisko rodowe matki

9. Data urodzenia

10. Miejsce urodzenia

11. Kolor oczu

12. Wzrost (w cm)

13. Płeć (M – mężczyzna, K – kobieta)

Adres miejsca zamieszkania na pobyt stały, a w razie jego braku – na pobyt czasowy ponad trzy miesiące:
14. Rodzaj:

15. Miejscowość

16. Ulica

17. Numer domu

18. Numer lokalu

Rzeczpospolita Polska

Oznaczenie organu

Załącznik Nr 2

DO/W 1

Wniosek o wydanie dowodu osobistego

Instrukcja wypełniania w 3 krokach

- WYPEŁNIJ WIELKIMI LITERAMI
- Pole wyboru zaznaczaj lub
- Wypełnij kolorem czarnym lub niebieskim

Przykład wypełnionego wniosku znajdziesz na adres strony internetowej prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

1. Dane osoby, dla której dowód zostanie wydany

Numer PESEL

Imię (imiona)

Nazwisko

Nazwisko rodowe

Data urodzenia

Miejsce urodzenia

Obywatelstwo

Płeć

Dane rodziców

Imię ojca (pierwsze)

Imię matki (pierwsze)

Nazwisko rodowe matki

2. Dane kontaktowe osoby składającej wniosek

Wpisz poniżej adres do korespondencji:

Ulica

Numer domu

Numer lokalu

Wniosek o wydanie dowodu osobistego

strona 1/2

Test zadaniowy

1. Daj użytkownikom tekst do przeczytania.
2. Poproś ich o wykonanie zdania (np. znalezienie w tekście jakichś informacji lub wypełnienie formularza).
3. Mierz czas i poprawność wykonania zadania.

czas wypełniania:
liczba błędów:
puste pola:

7 minut \Rightarrow 5 minut
2 błędy \Rightarrow 0,75 błędów
3,5 pola \Rightarrow 0,33 pola

Źródło: COI

<Ciastobiografia>

Na początku było utarte masło. Następnie powolutku zaczął wysypywać się cukier, cukier waniliowy i jedno po drugim zaczęły wpadać 4 żółtka. Kiedy myślałem, że to koniec, spadł na mnie deszcz maku, migdałów i proszku do pieczenia – wszystko starannie zmieszane.

Ubita z białek, sztywna piana tylko na to czekała. Powolutku, delikatnie mieszała się ze wszystkimi składnikami. Wreszcie byłem gotowy do pieczenia. Ułożyłem się wygodnie w okrągłej formie i do pieca!

Dobłą godzinkę posiedziałem w ciepłe (jakieś 180 stopni), a gdy opuściłem piekarnik, poczułem, że rozpiera mnie duma. Byłem nad podziw udany! Po tych emocjach musiałem trochę ochłonąć. Minęło 50 minut zanim dałem się pokroić na trzy płaskie warstwy. Każdą z warstw posmarowano dżemem – moim ulubionym, z czerwonej porzeczki.... Górę i boki – też!

To wszystko co chciałem wam opowiedzieć.

Życzę smacznego

Wasz Torcik

Odpamiętywanie

1. Daj użytkownikom tekst do przeczytania.
2. Zabierz tekst.
3. Poproś użytkowników o możliwie najbardziej szczegółowe odtworzenie tekstu z pamięci.
4. Przeanalizuj poprawność i zakres streszczonych informacji.

Szanowni Państwo,

W związku z szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie ceny za wykonanie usługi dotyczącej uporządkowania i opisanie ok. 200 metrów bieżących dokumentacji dotyczącej projektów realizowanych w ramach działania 4.5 PO IG, zgodnie z załączonym Opiszem Przedmiotu Zamówienia.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ceny za ww. usługę do dnia **11 sierpnia 2020 r.**

Niniejsze zapytanie **stanowi** jedynie rozpoznanie rynku i **nie** jest zaproszeniem do składania ofert i negocjacji **ani** też **nie stanowi** oferty.

W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt.

Z poważaniem,

Grupy fokusowe

1. Poproś grupę 5-8 użytkowników o wypracowanie wspólnej oceny tekstu.
2. Użytkownicy sami tworzą typologię zjawisk (dobrych i złych) oraz sposób ich oznaczania w tekście.
3. Nanoszą oznaczenia na tekst.

Szanowni Państwo,

W związku z szacowaniem wartości przedmiotu zamówienia, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie ceny za wykonanie usługi dotyczącej uporządkowania i opisanie ok. 200 metrów bieżących dokumentacji dotyczącej projektów realizowanych w ramach działania 4.5 PO IG, zgodnie z załączonym Opiszem Przedmiotu Zamówienia.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ceny za ww. usługę do dnia 11 sierpnia 2020 r.

Niniejsze zapytanie stanowi jedynie rozpoznanie rynku i nie jest zaproszeniem do składania ofert i negocjacji ani też nie stanowi oferty.

W razie pytań lub wątpliwości proszę o kontakt.

Z poważaniem,

Metoda plus-minus

1. Użytkownik na marginesie stawia + lub – przy każdym akapicie tekstu.
2. Potem uzasadnia moderatorowi swoje decyzje.
3. Uzasadnienia są nagrywane i analizowane.

Protokół głośnego myślenia

1. Użytkownik czyta tekst lub działa na jego podstawie.
2. Metoda ta najlepiej sprawdza się przy testowaniu tekstów opisujących działania fizyczne.
3. W trakcie lektury werbalizuje swoje myśli, emocje, percepcje.
4. Moderator ciągle pobudza go do mówienia.
5. Użytkownik skupia się na trudnych miejscach w tekście.

Żartobliwy przykład:

https://www.youtube.com/watch?v=3Qg80qTfzgU&ab_channel=Blink

TESTY Z EKSPERTAMI

Karta oceny tekstu

Dzięki tej karcie sprawdzisz, czy tekst jest zgodny ze standardem prostego języka w ZUS

Przeczytaj tekst, który oceniasz.

Odpowiedz na 10 pytań kontroli jakości.

Odpowiedź „Tak” to 1 pkt, „Nie” – 0 pkt

0/1 pkt

1. Czy odbiorca szybko znajdzie najważniejszą dla siebie informację?

2. Czy instytucja zwraca się do adresata bezpośrednio?

3. Czy tekst ma klarowną nawigację ze śródtytułów?

4. Czy tekst ma prawidłowe wyczenia (listy)?

5. Czy zdania są dobrze pofrazowane?

6. Czy autor skutecznie unika wielosłowa (rozwlekłości)?

7. Czy w tekście nie ma nienaturalnej gramatyki?

8. Czy autor opowiada o przepisach własnym językiem?

9. Czy instytucja pisze per „my”?

10. Czy ton głosu instytucji jest przyjazny?

Razem

Źródło: materiały projektu Prosto z ZUS

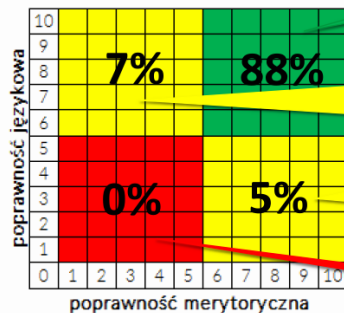
Lista kontrolna

1. Ekspert tworzy lub otrzymuje listę kontrolną do oceny tekstu.
2. Lista zawiera zestaw punktowanych pytań.
3. Pytania odpowiadają zasadom prostego języka.
4. Pytania mogą się łączyć w kategorie.
5. Tekst otrzymuje punkty.
6. Lista kontrolna jest dobrą podstawą do rozmowy z autorem.
7. Wyniki punktacji są podstawą okresowych raportów o stanie języka w organizacji.

4

Pilotaż ZUS

Korelacja pomiędzy zrozumiałością a poprawnością merytoryczną

88%
wysoki poziom korelacji –
pisma zrozumiałe
i merytorycznie poprawne

7%
średni poziom korelacji –
pisma zrozumiałe,
ale niewystarczająco poprawne
merytorycznie

5%
średni poziom korelacji –
pisma poprawne merytorycznie,
ale niewystarczająco zrozumiałe

brak pism
o niskim poziomie korelacji

Karta kontroli jakości tekstu (według modelu K2)

Poniżej znajdziesz zestaw pytań, które pomogą Ci się przygotować do rozmowy z autorem tekstu. Ocena jest ilościowa, ale nie musisz przedstawiać autorowi wyniku punktowego. W rozmowie wskazuj i nazywaj konkretne zjawiska. Nie poprawiaj tekstu za autora (spróbuj pytaniami naprowadzić go na lepszą wersję). Omawiaj zarówno złe, jak i dobre praktyki. Każda odpowiedź twierdząca to dobrze (1 pkt). Jeżeli pytanie nie dotyczy ocenianego tekstu – przyznaj w tej kategorii 1 pkt.

1 pkt albo 0 pkt

Poziom treści merytorycznej

1. Czy wszystkie informacje merytoryczne są zgodne z prawdą?
2. Czy w tekście nie ma treści niepotrzebnej czytelnikowi?
3. Czy w tekście są treści wspierające (definicje, przykłady)?

Poziom layoutu i strukturyzacji tekstu

4. Czy autor w pierwszym akapicie podaje najważniejsze informacje: powód kontaktu, główną myśl, cel kontaktu?
5. Czy tekst ma nawigację ze śródtytułów (formatkę)?
6. Czy tekst jest spójny po usunięciu śródtytułów?
7. Czy śródtytuły są podobne (same twierdzenia / same pytania)?
8. Czy w tekście pojawiają się listy lub tabele?
9. Czy akapity są krótkie (maks. 4 wiersze) i rozdzielone „światłem”?
10. Czy autor oszczędnie wyróżnia informacje (np. **boldem**)?

Poziom frazowania zdań i ich budowy gramatycznej

11. Czy zdania są krótsze niż 20 wyrazów?
12. Czy w zdaniach nie ma wtrąceń?
13. Czy autor unika:
 - a. ukrytych czynności? (rz. odczasownikowe typu słuchanie, zgłoszenie, picie)
 - b. strony biernej? (coś zostało zrobione)
 - c. imiesłowów na -ąc? (kupując, zgłaszający)
 - d. form bezosobowych? (zrobiono, odebrano, ustalono, można, trzeba, należy)
14. Czy autor używa myślnika? (najlepszego znaku interpunkcyjnego)

Poziom relacji nadawczo-odbiorczych

15. Czy zwrot per „ja” lub „my” pojawia się regularnie w całym tekście?
16. Czy zwrot do czytelnika pojawia się regularnie w całym tekście? (Pan, Pani, Państwo, Ty)
17. Czy zwroty od „ja” i „my” nie przeważają nad zwrotami do czytelnika? (najlepiej to policzyć)
18. Czy autor unika żargonu branżowego?
19. Czy autor unika zwrotów przesadnie urzędowych i prawniczych?
20. Czy autor unika słów zakazanych:
 - a. mówienia o pisaniu? (informuję, nadmienię, dodam)
 - b. maniery marketingowej? (w trosce o, wychodząc naprzeciw, dołożymy starań)
 - c. przesady i patosu? (pragnę, dokonać, niezmiernie itp.)

Razem:pkt / 25 pkt

Lista kontrolna

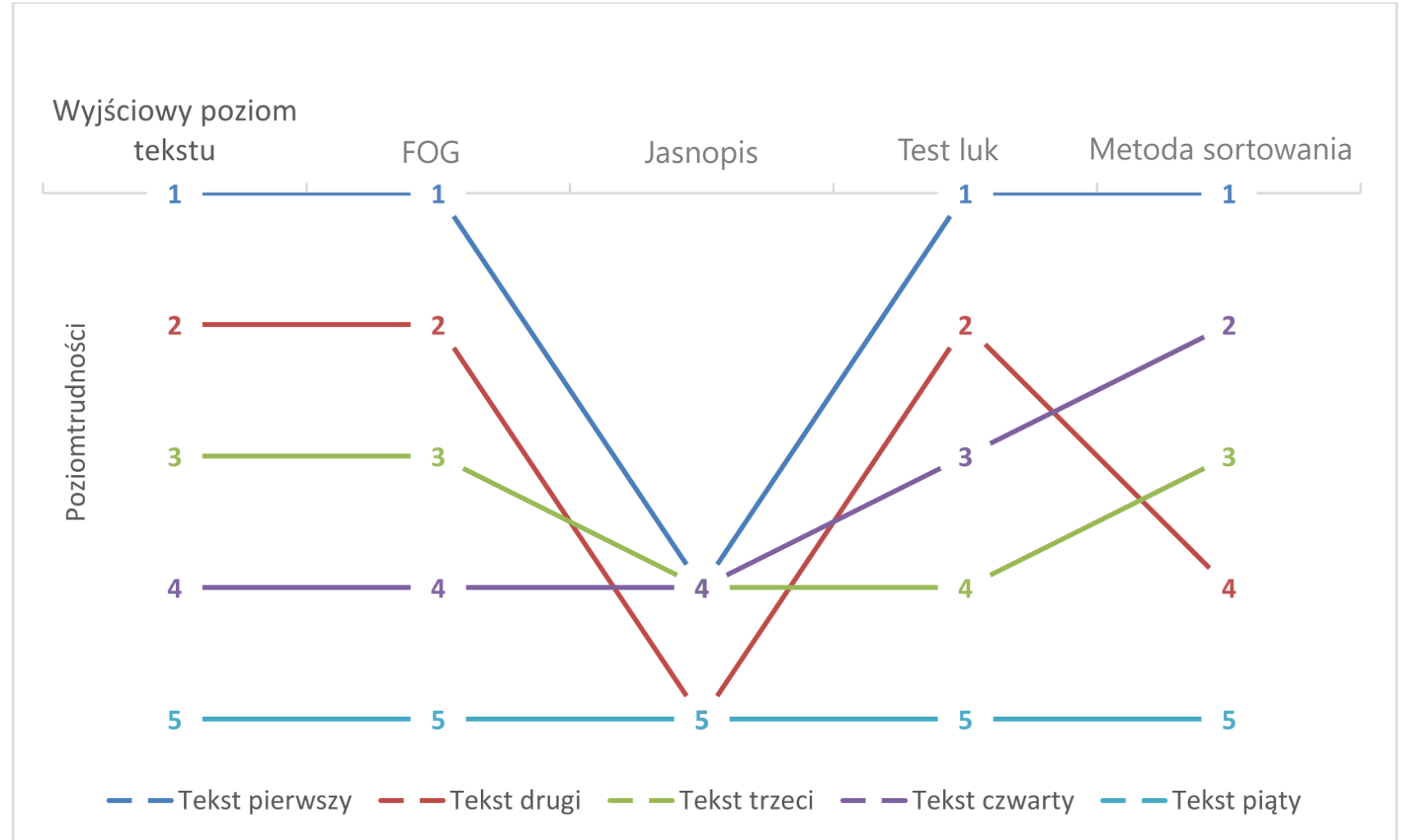
1. Ekspert tworzy lub otrzymuje listę kontrolną do oceny tekstu.
2. Lista zawiera zestaw punktowanych pytań.
3. Pytania odpowiadają zasadom prostego języka.
4. Pytania mogą się łączyć w kategorie.
5. Tekst otrzymuje punkty.
6. Lista kontrolna jest dobrą podstawą do rozmowy z autorem.
7. Wyniki punktacji są podstawą okresowych raportów o stanie języka w organizacji.

Porównanie kilku metod

tekst z 4 klasy

5 tekstów na ten sam temat z podręczników. Znamy ich poziom edukacyjny.

tekst z rozprawy doktorskiej

Katarzyna Świerczyńska, 2017, TEST TAYLORA JAKO METODA OCENY TRUDNOŚCI TEKSTU. Praca magisterska napisana pod kierunkiem T. Piekota.

Podsumowanie

Co pokazują badania?

1. Różne metody w różnym stopniu pozwalają poprawić tekst.
2. Eksperti widzą inne zjawiska w tekście niż zwykli ludzie (znacznie więcej zjawisk).
3. Eksperti nie zgadzają się ze sobą. Ich opinie się nie pokrywają.
4. Do oceny tekstu wystarczy niewielu użytkowników. Uwagi kolejnych zaczynają się powtarzać (5-20).
5. Efektywniejsza jest ocena w grupie niż indywidualna.
6. Najskuteczniejsze są: lista kontrolna, protokół głośnego myślenia, plus-minus, grupy fokusowe.

Co teraz?

1. Liderzy językowi powinni przechodzić proces „kalibracji” metody oceny tekstu (cykliczne spotkania).
2. Metoda oceny powinna być oparta na:
 - a) liście kontrolnej – łatwo ją opracować,
 - b) wsparciu eksperckim innych liderów – tzw. ocenie krzyżowej (społecznościowej),
 - c) testach użyteczności – z kolegami, koleżankami z organizacji,
 - d) bezpłatnych aplikacjach typu Jasnopis, Logios.
3. Warto wejść w badania z obywatelami (wystarczy niewielka grupa).
4. Warto wejść w badania behawioralne (teksty A/B).
5. Liderzy mogliby zbierać dane (wyniki ocen listą) ze swoich jednostek i tworzyć zestandaryzowane (porównywalne) raporty.
6. Liderzy mogliby prowadzić cykliczne audyty listą kontrolną.

Jak sprawdzać, czy tekst jest prosty?

dr hab. Tomasz Piekot Pracownia Prostej Polszczyzny | Uniwersytet Wrocławski

PROSTO i KROPKA